

Nr 265.

Av herr **Édén m. fl.**, om införande av öppen omröstning i riksdagens kamrar.

Redan vid 1867 års riksdag, den första efter representationsreformens genomförande, blev frågan om den öppna omröstningens införande i riksdagens kamrar motionsvis förelagd riksdagen. Sedan dess har yrkandet härom vid upprepade tillfällen återupptagits av enskilda motionärer, till dess frågan vid de två sista riksdagarna väckts av Kungl. Maj:t, som i sådant syfte genom proposition nr 101 vid 1919 års riksdag och proposition nr 157 vid 1920 års riksdag framfört förslag om ändrad lydelse av §§ 60, 65 och 75 riksdagsordningen.

Vid behandling av frågan har konstitutionsutskottet vid sex olika tillfällen tillstyrkt förslaget och andra kammaren har i allmänhet bifallit densamma — så även vid 1919 och 1920 års riksdagar — men har frågan fallit till följd av första kammarens ställning till densamma. Första kammarens beslut vid den sista riksdagen bestämdes emellertid av allenast 49 röstande mot 45.

På de skäl av principiell och praktisk innebörd, som tidigare flera gånger anförts vid frågans dryftande och särskilt utvecklats i Kungl. Maj:ts proposition vid 1919 års riksdag, anse vi det för befrämjande av en sund utveckling av det representativa samhällsskicket vara av vikt, att öppen omröstning snarast möjligt införes vid fattande av beslut i allmänhet i riksdagens kamrar, detta i full överensstämmelse med offentlighetsgrundsatsens erkännande och tillämpning vid andra allmänna ärendens behandling i vårt land.

På den grund och med anslutning jämväl till den uppfattning, konstitutionsutskottet vid 1920 års riksdag uttalar därom, att de ändrade bestäm-

melserna i riksdagsordningen borde underlätta införandet av eventuellt annat omröstningssätt än medelst namnupprop, få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte för sin del såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande

Förslag

till ändrad lydelse av §§ 60, 65 och 75 riksdagsordningen.

§ 60.

1. När ärende skall slutligen avgöras, böra därtill hörande handlingar uppläsas, så framt någon kammarens ledamot sådant äskar. Ej må något mål, däri överläggning ägt rum, till slutligt avgörande företagas, förrän kammaren på talmannens hemställan förklarat överläggningen slutad.

2. Därefter bör, utom i de fall mom. 3 upptager, proposition framställas i den ordning, här nedan i detta mom. stadgas. Kan fråga bliva föremål för bifall eller avslag, bör talmans första proposition lyda på bifall. Om denna besvaras med nej, och anmärkningar i saken blivit under överläggningen gjorda, bör den följande propositionen i enlighet med dem uppställas. Innefattar ett förslag flera delar, som ej lämpligen kunna i ett sammanhang avgöras, bör särskild proposition å vardera delen framställas i enahanda ordning, som nu är föreskriven. — Proposition skall alltid endast med ja eller nej besvaras, och talmannen tillkännagive sin uppfattning av det svar, som lämnats, varvid skall bero, såvida ej votering begäres, vilken då ej må vägras; envar i övrigt obetaget att låta sin särskilda mening i protokollet antecknas. Ingen må försöka att beslutet genom ny överläggning uppriva. — Då voterat skall, bör voteeringspropositionen jämte tydlig kontraposition genast författas, justeras och anslås, samt omröstningen strax därefter verkställas; men ej må proposition göras, om votering skall äga rum, ej heller någon omröstning

därom tillåtas. Omröstningen skall ske öppet och verkställas efter namnupprop eller på annat sätt, varom i reglementariska föreskrifter för riksdagen bestämmes. Befinnas de avgivna rösterna lika delade, nedlägga talmannen i en därtill avsedd rösturna en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt var för sig slutna och hoprullade, och avgöres då omröstningens utgång genom den sedel, som en av kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan.

3. Fråga, varom i första punkten av 110 § regeringsformen eller i 32 § 2 mom. eller i tredje punkten av 52 § i denna riksdagsordning förmäles, skall alltid avgöras genom votering. I ty fall gälle angående vote-ringsproposition jämte kontraposition vad i nästföregående mom. sägs; och bör, sedan nämnda propositioner anslagits, omröstning genast äga rum. Sådan omröstning skall alltid ske med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar, och bör, till undvikande av lika röstetal för ja och nej, i mål, där blott enkel pluralitet erfordras, talmannen vid varje omröstning före sedlarnas uppräknings en bland dem uttaga och genast förseglad avlägga. Om vid sammanräknandet av de övriga sedlarna rösterna befinnas lika delade, skall den förseglade sedeln öppnas och avgöra beslutet. Är pluralitet redan vunnen, bör den avlagda sedeln ouppbruten genast förstöras.

§ 65.

När, i fråga om statsutgifter — — — gälla såsom riksdagens beslut. Om vid sammanräkningen av de avgivna rösterna dessa befinnas lika delade, nedlägga andra kammarens talman i en därtill avsedd rösturna en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt var för sig slutna och hoprullade, och avgöres då omröstningens utgång genom den sedel, som en av andra kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan.

§ 75.

Alla val skola ske med slutna sedlar, och iakttages därvid, att namnsedlarna, så framt de skola bliva gällande, böra vara enkla, hoprullade, omärkta — — — lottning, när så erfordras.

Stockholm den 20 februari 1921.

Nils Edén.

Jakob Pettersson.

Raoul Hamilton.

E. A. Nilson.

Carl Jansson.

Felix Hamrin.

Linus Lundström.

Rob. Karlsson.

W. Bäckström.

Erik Röing.

Ulrik Leander.
